

BETÆNKNING**Afgivet af Familie og Sundhedsudvalget****vedrørende****Forslag til: Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om alderspension og ændring af Inatsisartutlov om førtidspension (Forhøjelse af grundbeløb for alderspensionister, forhøjelse af den højeste førtidspensions takst og forhøjelse af fribeløb før modregning)***FremSAT af Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked***Afgivet til forslagens 2. behandling**

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Hans Peter Poulsen, Siumut, formand
Medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraatit, næstformand
Medlem af Inatsisartut Mikivisuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Eqaluk Høegh, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kúko, Siumut
Medlem af Inatsisartut, Aslak W. Jensen, Siumut
Medlem af Inatsisartut Emmanuel Nûko, Naleraq

Udvalget har efter 1. behandlingen 23. marts under FM2022 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Med nærværende forslag foretages ændringer i Inatsisartutlov om alderspension og i Inatsisartutlov om førtidspension. Forslaget vil medføre, at grundbeløbet stiger med 9.000 kr. for alle alderspensionister, dvs. for både enlige og samlevende.

Ændringerne i Inatsisartutloven om førtidspension vil medføre, at den højeste takst for førtidspensionister med den laveste arbejdssevne hæves, hvilket vil medføre en stigning på 5.660 kr. for den gruppe. Derudover ændres reglerne således, at beløbsgrænsen for indtjeningen for en førtidspensionist og dennes partner hæves med 10.000 kr., før der sker en modregning i førtidspensionen.

2. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Der var en god debat om forslaget, og der var bred enighed om at arbejde for at forbedre forholdene for de ældre.

3. Høringssvar

De afgivne høringssvar er vedlagt lovforslaget, hvilket er i overensstemmelse med formkravene opstillet af Inatsisartuts Formandskab.

4. Forslagets økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering er beskrevet under forslagets almindelige bemærkninger. Det er her anført, at der i finansloven for 2022 er afsat 15 mio. kr. til udmøntning i 2022 og 30 mio. kr årligt fra og med 2023.

5. Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked om at besvare en række spørgsmål. Kopi af udvalgets spørgsmål og besvarelsen fra Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked er vedlagt nærværende betænkning som bilag 1. Derudover har Udvalget været til et orienteringsmøde hos Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked den 25.april.

6. Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget har i forbindelse med udvalgsbehandlingen været interesseret i at afdække, hvorvidt der vil ske en modregning i boligsikringen, når grundbeløbet hæves og på den måde medføre negative konsekvenser for alderspensionisterne.

Det fremgår af besvarelsen fra Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked, at forhøjelse af grundbeløbet vil medføre en reduktion i boligsikringsydelsen. Men at der er foretaget beregninger, der viser, at de berørte pensionister vil få et større rådighedsbeløb på trods af modregninger i andre sociale ydelser. Det fremgår yderligere, at der vil blive arbejdet videre med dette i forbindelse med den kommende boligreform, den kommende ældrestrategi og hjemløsestrategi.

Hvad angår reglerne for indtjening for førtidspensionen vil ændringen i loven også medføre, at førtidspensionisterne får mulighed for at tjene 10.000 kr. ekstra, uden at der sker en modregning. Således fremgår det af Naalakkersuisoq's besvarelse, at nærværende ændring i loven ikke medfører ændringer i modregningsreglerne.

7. Udvalgets indstillinger

- Et flertal i udvalget bestående af repræsentanter fra Siumut og Inuit Ataqatigiit indstiller forslaget til vedtagelse.

Repræsentanter fra Siumut vil fremkomme med følgende supplerende udtalelse:

Vi er glade for at konstatere, at forbedringer af de ældres økonomiske vilkår er del af den nye koalition, vi glæder os til det fremtidige samarbejde i realiseringen af fremtidige tiltag.

Repræsentanten for Demokraatit vil fremkomme med følgende mindretalsudtalelse:

Demokraatit er grundlæggende helt enige i at forbedre forholdene for ældre. Vi har dog også stillet krav, også under forhandlingerne, om at denne reform skal tilrettes samtidigt med øvrige ydelser, såsom boligsikring og øvrige modregninger ved øget indtægt. Det fremgår ikke af Naalakkersuisuts svar, at dette udarbejdes i forbindelse med dette punkt, og det er derfor uvist, hvorvidt ældre- og boligstrategien i sidste ende giver det ønskede resultat. Vi ved heller ikke, hvor meget pensionisterne får af øget rådighedsbeløb, når de bliver modregnet i boligsikring. Derfor stiller vi os i en situation med risiko for øget administrative løsninger på sigt, og som reelt ikke kommer den enkelte pensionist og førtidspensionist til gode. Vi holder derfor fast i, og opfordrer til at Naalakkersuisut hurtigst muligt holder, hvad de har lovet under forhandlingerne.

Mindretalsudtalelse fra Naleraq:

I dag er pensionsafhængige borgeres levevilkår på mange områder meget vanskeligt stillet. Boligforhold, daglige fornødenheder, grønlandske madvarepriser, dagligvare priser samt el- og vand priser samt opvarmning med olie. Tænker man på alle disse, og især som kun har pension til rådighed, er man meget hårdt økonomisk stillet.

Tænker man på at gøre de gamles levevilkår bedre, skal vi fra Naleraq tydeligt give udtryk for, at mht. at sætte størrelsen på pensionen må man her og nu forhøje pensionen for de gamles skyld.

De gamle skal have respektable forhold. At man har ægtefælle, skal ikke være en hindring for de gamle, og med tanke på familieforhold og husstandsforhold skal ej heller være en hindring, eftersom gamle, der har børnebørn eller børn boende. bliver belastet økonomisk, bl.a. ved at man fjerner boligsikring.

Tager man udgangspunkt i ægtefællers indkomst, gælder det bl.a., at hvis ægtefællen arbejder, bliver den anden pensionsmodtager straffet, ved at man nedsætter vedkommendes pension.

Uanset at de gamle har arbejdet for samfundet i mange år, bliver de frataget deres rettigheder samt blot bliver anset som byrder, og det tynger de gamle.

Lad os med det samme regulere i pensionen, så der sikres en god alderdom, på den måde kan familier med ældres levestandard forhøjes og forbedres; de ældre er jo den del i familien, der drager omsorg og støtte, samt at de altid ønsker at bidrage til, at familien klarer sig godt.

Vi alle ønsker, at de ældre skal have en tryk alderdom, ældre har ret til en respektfuld alderdom, og vi alle ønsker, at de ældres hverdag skal være nemmere, samt at ældre, der har brug for hjælp, skal hjælpes også i deres hjem.

Vi har ønsket, at forhøjelse af alderspensionen skulle ske den 1. januar 2022, vi har ligeledes ønsket, at der skulle yderligere forhøjelser i dag. Det har vi desværre ikke kunnet opnå.

Vi er dog blevet lovet, at forhøjelse af alderspensionen vil ske pr. 1. juli 2022, med den begrundelse at loven om boligsikring først skulle ændres under forårssamlingen. Vi kan med beklagelse nu konstatere, at Naalakkersuisut ikke efterlever dette, også selvom vi er kommet med flere rykkere.

I dag ved vi endnu ikke, hvilke konsekvenser der vil være for boligsikringen, når alderspensionen hæves.

Vi fastholder uagtet stadig vores krav, om at alderspensionen skal hæves.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Hans Peter Poulsen
Formand

Anna Wangenheim
Næstformand

Mikivuk Thomassen

Egaluk Høegh

Mala Høy Kúko

Aslak W. Jensen

Emanuel Núko